

Mijmeringen over de geschiedenis en de invloed van de Theosophical Society **Tim Boyd**

Tim Boyd is International President van The Theosophical Society (Adyar).

Hier volgt zijn toespraak tijdens de internationale conventie in december 2017. Dit artikel verscheen onder de titel *Thoughts on the History and Influence of the TS.*

Op deze 142e internationale conventie in Adyar is het goed om eens terug te kijken en ons te herinneren waar we vandaan zijn gekomen. De TS werd in 1875 in New York gesticht, hoewel het hoofdkwartier tegenwoordig in Adyar, Chennai, India te vinden is. De TS bloeide een tijd lang in New York.

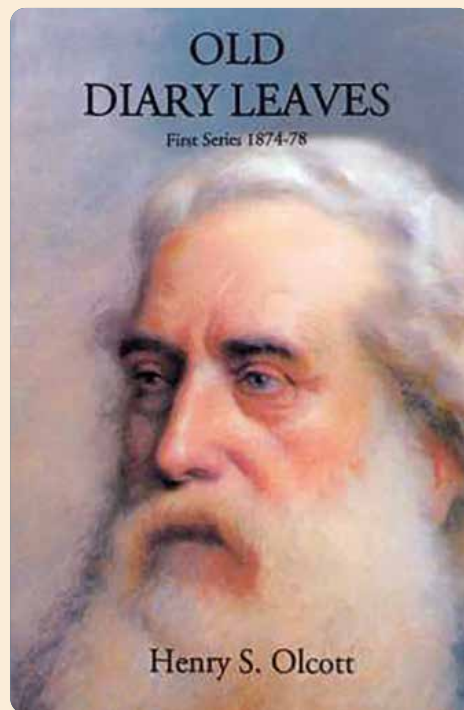
In 1878 werd besloten om de werkzaamheden van de jonge organisatie naar India te verplaatsen. In die tijd waren de omstandigheden in India heel anders dan tegenwoordig. In die tijd heerste daar de Britse Raj, een koloniale macht. Het was eigenlijk een heel vreemde plaats voor de TS om zich in een dergelijke koloniale situatie te vestigen.

Het primaire doel van de TS is immers om een broederschap van de mensheid te vormen, onafhankelijk van kaste, religie en al die andere dingen die de neiging hebben ons te verdelen.

Kolonialisme is vreemd in die zin dat het mensen als superieur dan wel als inferieur beschouwt. De religies van India werden vanuit het koloniale gezichtspunt gezien als niet beantwoordend aan de tijd. Daarom werd een onderwijssysteem opgezet om een verandering af te dwingen in een meer dan vijfduizend jaar oude religieuze structuur. Het is opmerkelijk te noemen dat de TS onder deze omstandigheden zo bloeide. In 1882 werd bepaald dat Adyar het internationale hoofdkwartier werd van deze in die tijd nog jonge beweging.

De meesten van u zijn bekend met de drie doelstellingen van de TS die richting hebben gegeven aan ons werk gedurende het bestaan van deze organisatie. De eerste doelstelling benadrukt eenheid, één-zijn, in de officiële formulering: *Het vormen van een kern van de universele broederschap der mensheid.* In dit verband werd door onze stichters de diepreligieuze achtergrond van het Indiase subcontinent voortdurend bevestigd en bekrachtigd. Tegen alle tegenstand van evangelisch kerkelijke invloeden in werden de schoonheid, puurheid en diepgang van deze religies, geworteld in deze natie, besproken, verdedigd, en diepgaand toegelicht. Dit was het fundament.

Het is fascinerend dat de TS, gesticht in New York in de Verenigde Staten, zich pas in de wereld kon verbreiden toen zij naar India kwam; en zich verbreiden deed ze.

De wereldcultuur zoals wij die tegenwoordig kennen, is diepgaand beïnvloed door deze altijd heel kleine organisatie. Met name de Indiase politiek, maar ook de groeiende eigentijdse bewegingen van spiritualiteit in de wereld, onderwijssystemen, wetenschap en kunsten hebben alle voorbeeldige leden van de TS gekend die deze ideeën uitdroegen en de wereldcultuur verder en verder vooruitbrachten. In de tijd dat de TS in 1875 werd opgericht gaf één van de oorspronkelijke stichters en ook haar eerste president, kolonel H.S. Olcott, een openingstoespraak. Eén van de dingen die hij zei was: *In de toekomst, als onbevooroordeelde historici zullen schrijven over de geschiedenis van de religieuze ideeën van deze tijd, zal de vorming van de Theosophical Society niet over het hoofd worden gezien.* Dat was duidelijk een soort voorspelling, maar één die in onze huidige tijd, in de toekomst waar hij over sprak, werkelijk een feit is.

Tegenwoordig gaat geen dag voorbij zonder dat onderzoekers de archieven van de TS inzien; geen dag zonder dat mensen contact opnemen om te trachten de draad te vinden en te omschrijven die loopt van deze eerste inspanning op weg naar eenheid door de veranderingen heen die in de wereld om ons heen hebben plaatsgevonden.

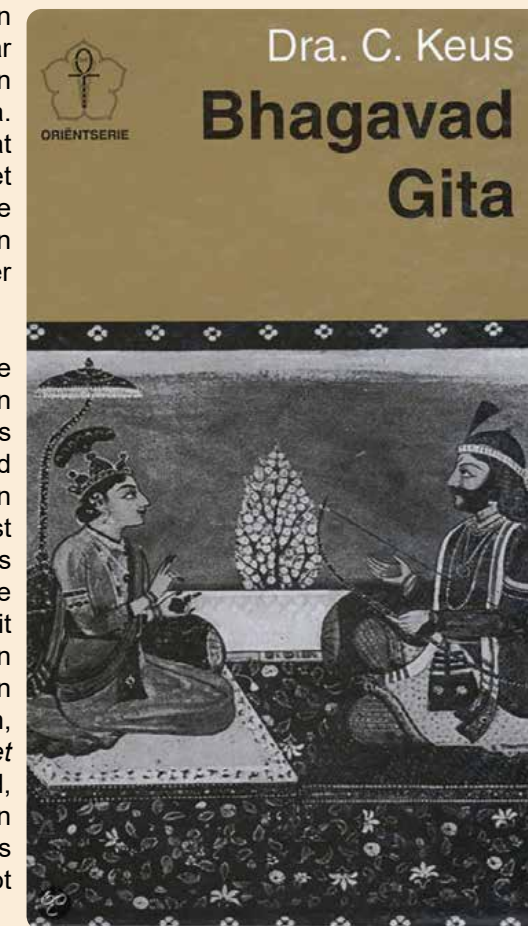
Om enkele vooraanstaande leden te noemen wier namen wij kennen en die deze theosofische invloed op de maatschappij hebben gehad: in de wereld van de wetenschap was één van de vroege TS leden Thomas Alva Edison, waarschijnlijk één van de meest creatieve uitvinders ooit, die zich aansloot bij het denken en de adem van deze beweging. In onze eigen tijd hebben we Dr. Rupert Sheldrake, die heel veel gedaan heeft om ons denken te richten op het gebied van het onzichtbare, op bewustzijn als de primaire kracht in alles wat de menselijke samenleving en het menselijk leven zoals we die kennen, beïnvloedt.

In de kunsten zijn talloze mensen aan te wijzen, maar vooral de moderne kunstbeweging is veel verschuldigd aan deze theosofische beweging, en erkent dat ook, met mensen als Wassily Kandinsky, Piet Mondriaan, Paul Gauguin, allemaal leden van deze organisatie. Het vroege werk aan gedachtevormen is geïntegreerd geraakt in de grondslag van de eigentijdse en moderne kunstbeweging. Hier zijn we ons sterk bewust van.

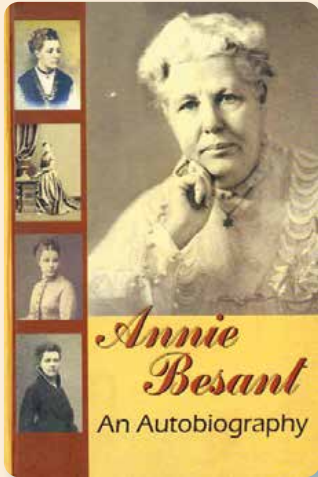
Eén van de ingrijpende gevolgen, in zekere zin een neveneffect, van de geboorte van deze theosofische beweging en van haar wortelschieten in India is niets minder dan de beweging die leidde tot de onafhankelijkheid van India zelf. Het is een historisch feit dat de drijvende kracht achter het streven van India naar onafhankelijkheid het Indiase Nationale Congres was. In 1884, onmiddellijk volgend op de internationale conventie van de TS, kwamen zeventien leden van de TS bij elkaar en begonnen plannen te ontwikkelen voor de onafhankelijkheid van India. Zij deden dit ná de conventie, omdat de TS geen politieke organisatie is. Het jaar daarop, in 1885, werd het Indiase Nationale Congres opgericht, en één van de stichters was niemand minder dan Mr. A.O. Hume, lid van de TS.

De drijvende kracht achter de uiteindelijke totstandkoming van de onafhankelijkheid van India was natuurlijk Mohandas Karamchand Gandhi, die naar zijn eigen zeggen weer verbonden raakte met de geest van zijn eigen land toen hij kennis maakte met het kernwerk van Indiase spiritualiteit, de *Bhagavad Gita*. Dit kwam door twee leden van de TS in Londen. Toevallig was de versie van de *Gita* die hij kreeg in dichtvorm, namelijk *The Song Celestial* of *Het lied des hemels* door Edwin Arnold, ook schrijver van *Het Licht van Azië* én theosoof. De kleine *Gita* werd Gandhi's gids tijdens de beweging die leidde tot de onafhankelijkheid van India.

Als we spreken over de geschiedenis van deze nu zo grote natie en haar onafhankelijkheid, zouden we in gebreke blijven als we Annie Besant niet zouden noemen. Annie Besant (die in 1907 de tweede president van de TS zou worden) verhuisde in 1893 van Londen naar India. Haar eerste toespraak voor het Indiase Nationale Congres was een jaar later, en ze wist toen nog niet dat ze in 1917 de eerste vrouwelijke president van dat Congres zou worden. Annie Besant was niet zomaar iemand die alleen sprak over de waarde van en noodzaak tot onafhankelijkheid; zij stichtte organisaties die de onafhankelijkheid van India ondersteunden lang voordat het land onafhankelijk werd.

Verspreid over heel India zijn onderwijsinstituten die zij gesticht heeft: colleges, middelbare scholen en in het bijzonder scholen voor vrouwenonderwijs, omdat dat voor haar een speerpunt was. *The Young Men's Indian Association* werd opgezet als een gymnasium, een plaats waar toekomstige leiders van de onafhankelijke Indiase natie, en ze wist dat die er zou komen, konden worden getraind, om bekwaam en gekwalificeerd te worden, niet alleen intellectueel, maar in álle eigenschappen die nodig zouden zijn in deze nieuwe toekomst. De *Home Rule Movement* die binnen de *Indian Independence Movement* voortdurend herhaalde dat India zichzelf moest besturen, werd geïnitieerd, ontwikkeld en gestimuleerd door Annie Besant.

De Theosophical Society had in haar begin een dergelijke invloed, en vermelding daarvan heeft niet te maken met trots, het is de constatering van een feit. Het drukt ook de kernkwaliteit van de TS uit, die focus op één-zijn, op eenheid en op broederschap. Die focus was, is en zal blijven bestaan.

Uit: *The Theosophist*, april 2018

Vertaling: Marianne Plokker

*De ware Theosophical Society is een ondeelbare eenheid,
belevendigd door een eigen leven!
Haar Ziel is waarheidsliefde,
haar levensprincipe vriendelijkheid,
en zij verblijft in een wereld boven het materiële,
waar geen vijand haar kan raken.
Voor haar manifestatie op aarde
is zij afhankelijk van een passend voertuig.
De eerste noodzakelijke voorwaarde voor dat voertuig
is dat het een **verenigd geheel** zal zijn.*

H.S. Olcott, in *Applied Theosophy and other Essays*